Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0129

Komisijino Izvješće o vladavini prava za 2024.

Rezolucija Europskog parlamenta od 18. lipnja 2025. Komisijino Izvješće o vladavini prava za 2024. (2024/2078(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegov članak 2., članak 3. stavak 1., članak 3. stavak 3. drugi podstavak, članak 4. stavak 3. i članke 5., 6., 7., 11., 19. i 49.,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke koji se odnose na poštovanje, promicanje i zaštitu demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u Uniji, uključujući članke 70., 258., 259., 260., 263., 265. i 267.,

– uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima (Povelja),

– uzimajući u obzir sudsku praksu Suda Europske unije,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. srpnja 2024. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2024. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2024)0800), i prilog toj komunikaciji koji sadrži preporuke za države članice,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. listopada 2024. o politici proširenja EU-a (COM(2024)0690) i njoj priložene radne dokumente službi (Paket za proširenje),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije[1] (Uredba o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o

[1] SL L 433, 22.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike[1] (Uredba o zajedničkim odredbama),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[2] (Financijska uredba), a posebno njezin članak 6., stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/692 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1381/2013 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EU) br. 390/2014[3],

– uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

– uzimajući u obzir instrumente UN-a za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, primjerice Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodnu konvenciju o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvenciju o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, Deklaraciju o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama, preporuke Foruma UN-a o pitanjima manjina, preporuke i izvješća u okviru Univerzalnog periodičnog pregleda UN-a, kao i sudsku praksu ugovornih tijela UN-a i posebne postupke Vijeća za ljudska prava,

– uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima, Europsku socijalnu povelju, sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava i Europskog odbora za socijalna prava te konvencije, preporuke, rezolucije, mišljenja i izvješća Parlamentarne skupštine, Odbora ministara, povjerenika za ljudska prava, Europske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije, Upravnog odbora za borbu protiv diskriminacije, promicanje različitosti i uključivosti, Venecijanske komisije i drugih tijela Vijeća Europe,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji,

---

1 SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
2 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 SL L 156, 5.5.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

– uzimajući u obzir Europsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima i Okvirnu konvenciju Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina,

– uzimajući u obzir Memorandum o razumijevanju između Vijeća Europe i Europske unije od 23. svibnja 2007. i zaključke Vijeća od 17. prosinca 2024. o prioritetima EU-a za suradnju s Vijećem Europe u razdoblju od 2025. do 2026.,

– uzimajući u obzir Komisijin obrazloženi Prijedlog odluke Vijeća od 20. prosinca 2017. o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava (COM(2017)0835), donesen u skladu člankom 7. stavkom 1. UEU-a,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2016. s preporukama Komisiji o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. veljače 2018. o zaštiti i nediskriminaciji manjina u državama članicama EU-a[2],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. ožujka 2018. o odluci Komisije o aktiviranju članka 7. stavka 1. UEU-a u pogledu situacije u Poljskoj[3],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. travnja 2018. o potrebi za uspostavom instrumenta europskih vrijednosti za podršku organizacijama civilnog društva koje promiču temeljne vrijednosti u Europskoj uniji na lokalnoj i nacionalnoj razini[4],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2018. o prijedlogu kojim se Vijeće poziva da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. studenoga 2018. o minimalnim standardima za manjine u EU-u[6],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. studenoga 2018. o potrebi za sveobuhvatnim mehanizmom EU-a za zaštitu demokracije, vladavine prava i temeljnih prava[7],

---

1 SL C 215, 19.6.2018., str. 162.
2 SL C 463, 21.12.2018., str. 21.
3 SL C 129, 5.4.2019., str. 13.
4 SL C 390, 18.11.2019., str. 117.
5 SL C 433, 23.12.2019., str. 66.
6 SL C 363, 28.10.2020., str. 13.
7 SL C 363, 28.10.2020., str. 45.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. listopada 2020. o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. studenoga 2020. o utjecaju mjera donesenih uslijed pandemije bolesti COVID-19 na demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava[2],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2020. o građanskoj inicijativi „Paket mjera za zaštitu manjina – milijun potpisa za raznolikost u Europi” („Minority SafePack”)[3] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. lipnja 2021. o stanju vladavine prava u Europskoj uniji i primjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o uvjetovanosti[4],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. lipnja 2021. o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2020.[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. srpnja 2021. o izradi smjernica za primjenu općeg režima uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije[6],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a[7],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. studenoga 2021. o jačanju demokracije te slobode i pluralizma medija u EU-u: neprikladna upotreba mjera građanskog i kaznenog prava za ušutkavanje novinara, nevladinih organizacija i civilnog društva[8],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2021. o evaluaciji preventivnih mjera za izbjegavanje korupcije, nepravilne potrošnje i zlouporabe sredstava EU-a i nacionalnih sredstava u slučaju kriznih fondova i rashodovnih područja povezanih s krizom[9],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. ožujka 2022. o smanjenju prostora za djelovanje civilnog društva u Europi[10],

---

1 SL C 395, 29.9.2021., str. 2.
2 SL C 415, 13.10.2021., str. 36.
3 SL C 445, 29.10.2021., str. 70.
4 SL C 67, 8.2.2022., str. 86.
5 SL C 81, 18.2.2022., str. 27.
6 SL C 99, 1.3.2022., str. 146.
7 SL C 117, 11.3.2022., str. 88.
8 SL C 205, 20.5.2022., str. 2.
9 SL C 251, 30.6.2022., str. 48.
10 SL C 347, 9.9.2022., str. 2.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. ožujka 2022. o vladavini prava i posljedicama presude Suda Europske unije[1] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2022. o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2021.[2] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2022. o vladavini prava i potencijalnom odobrenju poljskog nacionalnog plana za oporavak (Mehanizam za oporavak i otpornost)[3] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji tijekom 2020. i 2021.[4] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2022. o vladavini prava na Malti, pet godina nakon ubojstva Daphne Caruane Galizije[6],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2022. o rastućem broju zločina iz mržnje protiv LGBTIQ+ osoba diljem Europe u svjetlu nedavnog homofobnog ubojstva u Slovačkoj[7],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. studenoga 2022. o rasnoj pravdi, nediskriminaciji i borbi protiv rasizma u EU-u[8],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2022. o procjeni poštovanja uvjeta vladavine prava u Mađarskoj u skladu s Uredbom o uvjetovanosti i trenutačnu situaciju u pogledu mađarskog plana za oporavak i otpornost[9],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 30. ožujka 2023. o Izvješću o vladavini prava za 2022. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji[10],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. travnja 2023. o institucijskim odnosima između EU-a i Vijeća Europe[11],

---

1 SL C 347, 9.9.2022., str. 168.
2 SL C 479, 16.12.2022., str. 18.
3 SL C 493, 27.12.2022., str. 108.
4 SL C 125, 5.4.2023., str. 80.
5 SL C 125, 5.4.2023., str. 463.
6 SL C 149, 28.4.2023., str. 15.
7 SL C 149, 28.4.2023., str. 22.
8 SL C 161, 5.5.2023., str. 10.
9 SL C 167, 11.5.2023., str. 74.
10 SL C 341, 27.9.2023., str. 2.
11 SL C, C/2023/442, 1.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. veljače 2024. naslovljenu „Izvješće o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2023.”[1] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 29. veljače 2024. o produbljenju integracije EU-a s obzirom na buduće proširenje[2] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. lipnja 2023. o povredama vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj i zamrznutim sredstvima EU-a[3] ,

– uzimajući u obzir izvješće svojeg Istražnog odbora za ispitivanje uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor (PEGA) i svoju Preporuku Vijeću i Komisiji od 15. lipnja 2023. nakon ispitivanja navodnih kršenja i nepravilnosti pri primjeni prava Unije u pogledu uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor[4] ,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. srpnja 2023. o izbornom pravu, istražnom odboru i vladavini prava u Poljskoj[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. listopada 2023. o vladavini prava na Malti: šest godina nakon ubojstva Daphne Caruane Galizije i potreba za zaštitom novinara[6],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. prosinca 2023. naslovljenu „Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje” (JOIN(2023)0051),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2024. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji – godišnje izvješće za 2022. i 2023.[7],

---

1 SL C, C/2024/6743, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
2 SL C, C/2024/6746, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
3 SL C, C/2023/1223, 21.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
4 SL C, C/2024/494, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
5 SL C, C/2024/3995, 17.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
6 SL C, C/2024/2656, 29.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
7 SL C, C/2024/5739, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2024. o proširenju popisa područja kriminaliteta u EU-u na govor mržnje i zločine iz mržnje[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. travnja 2024. o saslušanjima u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu Mađarske radi jačanja vladavine prava i proračunske posljedice[2],

– uzimajući u obzir zaključenje postupka iz članka 7. UEU-a u vezi s Poljskom, kako je Komisija najavila 29. svibnja 2024., nakon koraka koje je Poljska poduzela kako bi ponovno postigla usklađenost sa standardima vladavine prava EU-a,

– uzimajući u obzir Rezoluciju 2262 (2019) od 24. siječnja 2019. Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE) o promicanju prava pripadnika nacionalnih manjina,

– uzimajući u obzir preporuke i izvješća Ureda za demokratske institucije i ljudska prava, visokog povjerenika za nacionalne manjine, predstavnika za slobodu medija i drugih tijela Organizacije za europsku sigurnost i suradnju u Europi (OESS), suradnju između EU-a i OESS-a u pogledu demokratizacije, izgradnje institucija i ljudskih prava te godišnje izvješće OESS-a o zločinima iz mržnje u kojem su se države sudionice obvezale na donošenje zakonodavstva kojim se predviđaju kazne kojima se uzima u obzir težina zločina iz mržnje, poduzimanje mjera za rješavanje problema nedovoljnog prijavljivanja te uvođenje ili daljnji razvoj aktivnosti izgradnje kapaciteta za policijske službenike, tijela kaznenog progona i pravosudne službenike radi sprečavanja, istrage i kaznenog progona zločina iz mržnje,

– uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda od 17. prosinca 2024. o izvršavanju zakonodavstva EU-a (28/2024), od 22. veljače 2024. o vladavini prava u EU-u (03/2024) i od 10. siječnja 2022. o potpori EU-a vladavini prava na zapadnom Balkanu (01/2022), kao i njegov pregled od 28. veljače 2024. o Komisijinu izvješćivanju o vladavini prava (02/2024), i njihove preporuke,

– uzimajući u obzir političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju za razdoblje 2024. – 2029. koje je Parlamentu 18. srpnja 2024. predstavila Ursula von der Leyen, u svojstvu kandidatkinje za predsjednicu Europske komisije,

---

1 SL C, C/2024/5733, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.

2 Usvojeni tekstovi, P9_TA(2024)0367.

– uzimajući u obzir istraživanja Eurobarometra o korupciji za 2024., koja pokazuju da je korupcija i dalje ozbiljan problem za građane i poduzeća u EU-u,

– uzimajući u obzir izvješća s povratnim informacijama, izvješća o misijama, pisana pitanja i odgovore Skupine za praćenje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava (DRFMG)[1],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za vanjske poslove,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za pravna pitanja,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A10-0100/2025),

A. budući da se Unija temelji na zajedničkim vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a, odnosno poštovanju ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanju ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, tj. na vrijednostima koje su zajedničke državama članicama EU-a i koje se odražavaju u Povelji te su uvrštene u međunarodne sporazume o ljudskim pravima; budući da je Povelja dio primarnog prava EU-a; budući da su demokracija, vladavina prava i temeljna prava vrijednosti koje se međusobno nadopunjuju i čije ugrožavanje predstavlja sustavnu prijetnju za prava i slobode svih ljudi koji žive u EU-u;

B. budući da iz članka 49. UEU-a, koji predviđa mogućnost da svaka europska država podnese zahtjev za članstvo u Europskoj uniji, proizlazi da se Unija sastoji od država koje su slobodno i dobrovoljno odlučile usvojiti zajedničke vrijednosti navedene u članku 2. UEU-a, koje poštuju te vrijednosti i obvezuju se promicati ih; budući da pravo EU-a počiva na temeljnoj pretpostavci da svaka država članica sa svim drugim državama članicama dijeli navedene vrijednosti i priznaje da one dijele s njom te iste vrijednosti; budući da ta pretpostavka podrazumijeva i opravdava postojanje uzajamnog povjerenja među državama članicama da će se te vrijednosti priznavati i da će se stoga poštovati pravo EU-a kojim se one provode[2,3]; budući da su države članice dužne osigurati sprečavanje svakog nazadovanja u zaštiti vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a;

---

1 Za sve aktivnosti praćenja DRFMG-a vidjeti: https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.

2 Mišljenje Suda od 18. prosinca 2014., 2/13, ECLI:EU:C:2014:2454, točka 168.

3 Presuda Suda Europske unije od 24. lipnja 2019., *Komisija / Poljska*, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, točka 42.

C. budući da su organizacije civilnog društva, pravna zajednica, udruge, neovisni mediji i pokreti na lokalnoj razini i dalje temelj vladavine prava jer promiču transparentnost, odgovornost i sudjelovanje građana u demokratskim procesima; budući da ti akteri imaju ključnu ulogu u zaštiti neovisnosti pravosuđa, slobode izražavanja i drugih ustavnih vrijednosti, te da često djeluju pod sve većim političkim i pravnim ograničenjima;

D. budući da načelo lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a obvezuje Uniju i države članice da si međusobno pomažu u izvršavanju obveza koje proizlaze iz Ugovorâ uz puno uzajamno poštovanje te obvezuje države članice da poduzmu sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Ugovorâ ili iz akata institucija Unije; budući da bi se države članice trebale suzdržati od svih mjera koje bi mogle ugroziti postizanje ciljeva Unije;

E. budući da je u nedavnom istraživanju Eurobarometra 74 % ispitanika navelo da EU ima važnu ulogu u očuvanju vladavine prava, a 89 % ih je smatralo važnim da sve države članice poštuju temeljne vrijednosti EU-a; budući da je u trenutačnom globalnom gospodarskom i političkom kontekstu jačanje povjerenja građana u vladavinu prava i otpornost demokracija na razini EU-a ključan čimbenik;

F. budući da bi pristupanje EU-u uvijek moralo biti proces koji se temelji na zaslugama u kojemu se ocjenjuje ispunjava li zemlja podnositeljica kriterije iz Kopenhagena, posebno one kojima se jamči potpuno poštovanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava, kako bi se osiguralo da proširenje EU-a osnažuje, a ne oslabljuje, EU i njegovo jedinstveno tržište; budući da je temeljna uloga Instrumenta pretpristupne pomoći kao instrumenta EU-a podupirati vladavinu prava, demokraciju i ljudska prava u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama, uključujući jačanje demokratskih institucija i organizacija civilnog društva, kao i napredak u dobrom upravljanju i borbi protiv korupcije, promicanje i zaštita nediskriminacije i rodne ravnopravnosti te jačanje kapaciteta za sprečavanje i rješavanje sukoba;

Neovisnost pravosuđa

1. ističe da je pravedno i pristupačno pravosuđe temeljno načelo vladavine prava koje zahtijeva neovisno pravosuđe; ponavlja da je pristup pravosuđu ključan za ostvarivanje prava građana, suzbijanje diskriminacije i pozivanje donositelja odluka na odgovornost;

2. podsjeća da su pouzdani nacionalni pravni sustavi u državama članicama, zemljama kandidatkinjama i potencijalnim zemljama kandidatkinjama neophodni s obzirom na to da se Komisija oslanja na nacionalna pravosudna tijela za provedbu prava EU-a i da su oni ključni za pravosudnu suradnju diljem EU-a i poticanje uzajamnog

povjerenja; sa zabrinutošću napominje da, iako se neki pravosudni sustavi mogu činiti stabilnima na papiru, to nije uvijek u skladu sa stvarnošću;

3. naglašava potrebu za nepristranošću sudaca; podsjeća da se imenovanje i napredovanje sudaca mora određivati isključivo na temelju njihovih kvalifikacija i da na to ne smiju utjecati politički ili osobni razlozi jer su suci od presudne važnosti za jamčenje neovisnosti pravosuđa; podsjeća da kriteriji za predlaganje kandidata i njihovo imenovanje na visoke sudačke položaje moraju biti potpuno transparentni;

4. naglašava važnost uloge državnih sudbenih vijeća u očuvanju neovisnosti pravosuđa; smatra nužnom procjenu reformi čije je donošenje u tijeku u nekoliko država članica te potiče prilagodbu sastava i funkcioniranja tih tijela u skladu sa standardima koje su utvrdili Komisija i Vijeće Europe, a koje je odobrio Sud Europske unije; poziva Komisiju da u svojim budućim izvješćima o vladavini prava, u okviru svoje procjene neovisnosti pravosuđa, poseban naglasak stavi na uloge, strukture i funkcioniranje državnih sudbenih vijeća država članica;

5. ističe da je državno odvjetništvo ključan element koji državama članicama omogućuje borbu protiv kriminala i korupcije; izražava žaljenje zbog svakog vladinog ili političkog uplitanja u istrage korupcije i podsjeća da nitko nije iznad zakona; osuđuje zlouporabu pravosudnog sustava u političke svrhe, uključujući progon političkih protivnika i uplitanje u istrage korupcije; naglašava da politički motivirani kazneni progoni, zakoni o amnestiji i postupci pomilovanja vođeni političkim interesima dovode u pitanje povjerenje javnosti u ustavna načela i standarde EU-a; ističe važnost jamčenja autonomije i neovisnosti državnog odvjetništva, čime bi se spriječilo svako političko uplitanje u njegov rad, osobito od strane vlade; ističe ulogu transparentnih postupaka imenovanja tužitelja kao ključnog faktora za održavanje povjerenja javnosti u kazneno pravosuđe; ističe svoju zabrinutost zbog opetovanih napada na suce i tužitelje koji provode istaknute političke istrage u vezi sa slučajevima korupcije i zlouporabe ovlasti protiv političkih protivnika;

6. poziva na to da stegovne postupke za suce i tužitelje vode neovisna tijela koja nisu pod političkim utjecajem i, prema potrebi, da se sustav stegovnih postupaka reformira kako bi se spriječilo da ih politička tijela koriste za kontrolu pravosuđa;

7. poziva Komisiju da zadrži stalan nadzor kako bi se osiguralo da suci i tužitelji ostanu neovisni o tijelima odgovornima za njihovo imenovanje ili ponovno imenovanje; poziva Komisiju da proaktivno prati i brzo reagira na rizike od nazadovanja u području vladavine prava u područjima neovisnosti pravosuđa i pristupa pravosuđu, u

skladu s načelom neregresije, kako je pojašnjeno u nedavnoj sudskoj praksi Suda Europske unije;

8. napominje da je Komisija zaključila da postoje strukturni izazovi za poboljšanje učinkovitosti, dostupnosti i kvalitete pravosuđa u nekim državama članicama[1] te zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama; napominje da je Komisija utvrdila da je nekoliko država članica dodijelilo dodatna sredstva za jačanje otpornosti pravosudnih sustava kako bi se osiguralo pravodobno rješavanje predmeta i smanjio broj neriješenih predmeta, dok u drugim državama članicama razine naknada i dalje predstavljaju izazove, što često dovodi do manjka dužnosnika i nepopunjenih radnih mjesta; napominje da nedovoljno financiranje i nedostatak osoblja mogu ugroziti dostupnost i učinkovitost pravosudnih sustava, čime se narušava povjerenje u vladavinu prava; naglašava da je odgovarajuća naknada ključna za privlačenje i zadržavanje kvalificiranog pravosudnog osoblja; čvrsto smatra da je osposobljavanje ključan element kojim se jamči neovisnost sudaca, kao i kvaliteta i učinkovitost pravosudnog sustava; navodi da su sudski postupci koji se provode u razumnom roku važan element stanja vladavine prava i pravičnih postupaka; u tom kontekstu napominje da pregled stanja u području pravosuđa upućuje na znatne razlike diljem pravnog područja EU-a;

9. potiče države članice da sucima osiguraju prilike za usavršavanje; čvrsto smatra da bi osposobljavanje trebalo biti multidisciplinarno, s posebnim naglaskom na rodnoj ravnopravnosti; ponavlja da su odgovarajući resursi, uključujući financiranje, infrastrukturu i kvalificirano osoblje, ključni za učinkovitost i poboljšanje pravosudnih sustava; prepoznaje ulogu sudskog osoblja, uključujući javne bilježnike, u brojnim državama članicama; poziva sve države članice da u razumnom roku poduzimaju daljnje mjere u vezi sa slučajevima korupcije kako se među građanima ne bi poticao dojam nekažnjivosti; poziva države članice da iskoriste mogućnosti koje nudi digitalizacija kako bi pojednostavnile postupke i procese, poboljšale učinkovitost i pristupačnost, uštedjele vrijeme i smanjile troškove skladištenja;

10. naglašava važnost neovisnih pravosudnih sustava i pristupa besplatnoj pravnoj pomoći za osiguravanje jednakog pristupa pravosuđu; ponavlja da su za poboljšanje pravosudnih sustava ključni adekvatni resursi, uključujući infrastrukturu i osoblje; preporučuje da države članice poduzmu konkretne korake za poboljšanje pristupa pravosuđu za marginalizirane i ugrožene skupine, među ostalim adekvatno financirane i poboljšane sustave pravne pomoći i mjere za uklanjanje jezičnih prepreka i digitalnog jaza;

---

[1] COM(2024)0800, Prilog s preporukama, str. 1., 9., 11., 19. i 24.

11. podsjeća da se u Izvješću Komisije o vladavini prava za 2024. navodi da i dalje postoje razlozi za ozbiljnu zabrinutost u pogledu neovisnosti pravosuđa u Mađarskoj te i dalje postoji politički utjecaj na državno odvjetništvo, uz rizik od neprimjerenog uplitanja u pojedinačne slučajeve, te da je sloboda izražavanja sudaca i dalje pod pritiskom, a kampanje ocrnjivanja sudaca nastavljaju se u medijima;

12. pozdravlja ključnu ulogu Suda u očuvanju vladavine prava diljem EU-a; podržava daljnje inicijative za povećanje resursa i kapaciteta Suda EU-a za učinkovito rješavanje daljnjih izazova u području vladavine prava; ponavlja da se u skladu s člankom 19. UEU-a i člankom 267. UFEU-a nacionalnim sudovima ne može onemogućiti korištenje mogućnosti upućivanja zahtjeva Sudu Europske unije za donošenje prethodne odluke; poziva Komisiju da u tom kontekstu provede sustavnu provjeru u okviru svojeg godišnjeg izvješća o vladavini prava te da pokrene postupke zbog povrede u slučajevima u kojima se nacionalni suci suočavaju s preprekama u tom pogledu;

13. izražava žaljenje zbog tendencije nekih država članica da selektivno primjenjuju, odgađaju ili ne provode presude Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava te poziva na njihovu pravodobnu i učinkovitu provedbu; naglašava da države članice i institucije EU-a moraju sustavno integrirati i provoditi najnoviju sudsku praksu Suda EU-a kako bi se poštovala vladavina prava i osigurala ujednačena primjena prava EU-a; poziva na brzu prilagodbu nacionalnog zakonodavstva i institucionalnih okvira kako bi oni bili u skladu sa sudskim presudama;

14. ponovno ističe svoju snažnu potporu Međunarodnom sudu i Međunarodnom kaznenom sudu kao neophodnim, neovisnim i nepristranim pravosudnim institucijama u kontekstu posebno zahtjevnog vremena za međunarodnu pravdu; podsjeća da je potrebno u potpunosti provoditi pravno obvezujuće naloge Međunarodnog suda; poziva Uniju, njezine države članice te zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da nastave podupirati Međunarodni kazneni sud;

15. potiče Komisiju, kao čuvaricu Ugovorâ, da ispuni svoju obvezu provedbe temeljnih vrijednosti Unije, među ostalim onih navedenih u članku 2. UEU-a te u primarnom pravu EU-a, i da se ne oslanja na građane koji sami pokretanjem postupaka pred sudovima osiguravaju primjenu prava EU-a; naglašava da se neprovođenjem domaćih i međunarodnih presuda krši vladavina prava i ljude dovodi u rizik od ostanka bez pravnog lijeka, čime se u javnosti može stvoriti dojam da se presude mogu zanemariti, čime se narušava opće povjerenje u pošteno suđenje; ističe temeljnu ulogu Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava u jamčenju poštovanja prava i osiguranju ujednačenosti u njegovoj primjeni; predlaže utvrđivanje jasnih rokova za provedbu sudskih presuda, kao i detaljan plan praćenja provedbe presuda koje su u postupku; potiče Komisiju da po potrebi pokrene

postupke zbog povrede, zajedno s prijedlozima za privremene mjere; poziva države članice da brzo provedu neriješene presude Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava te predlaže uspostavu odjela za praćenje provedbe presuda Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava u vezi s demokracijom, vladavinom prava i temeljnim pravima u zemljama EU-a, kao i da se zaključci spomenutog odjela za praćenje u potpunosti integriraju u godišnje izvješće o vladavini prava; posebno preporučuje Komisiji da u slučajevima neprovedbe presuda Suda EU-a poduzme mjere u skladu s člankom 260. stavkom 2. UFEU-a te da primijeni Uredbu o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava u slučajevima nepostupanja u skladu s presudama Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava kada utvrđena povreda utječe na proračun ili financijske interese Unije ili postoji ozbiljan rizik od takvog utjecaja; naglašava da sustavno nepoštovanje prava EU-a mora dovesti do konkretnih financijskih sankcija kako bi se osiguralo istinsko odvraćanje; poziva Komisiju da procijeni opravdavaju li kašnjenja ili nepoštovanje takvih presuda pokretanje postupaka zbog nedjelovanja, u skladu s člankom 258. UFEU-a; poziva Komisiju da sustavno analizira podatke o nepoštovanju stajališta ugovornih tijela UN-a o pojedinačnim zemljama;

16. pozdravlja reviziju Direktive o pravima žrtava[1] kako bi se uklonili pravni nedostaci i osiguralo da žrtve mogu pristupiti pravosuđu i dobiti potporu; poziva Vijeće da u najvećoj mogućoj mjeri uključi odredbe iz mandata Parlamenta, uključujući odredbe kojima se žrtvama jamči pravo na preispitivanje odluka u kaznenim postupcima, odredbe o pristupu pravnim lijekovima i pravednoj naknadi te odredbe o sveobuhvatnim uslugama potpore, posebno za one u ranjivom položaju; naglašava važnost učinkovitog prikupljanja podataka, povećanja dodjele sredstava za pomoć žrtvama te zaštite privatnosti žrtava i osobnih podataka kako bi se spriječila sekundarna viktimizacija i osiguralo da žrtve, uključujući migrante bez osobnih dokumenata i tražitelje azila, mogu sigurno prijaviti kaznena djela; očekuje od suzakonodavaca da usvoje rješenja koja su usmjerena na žrtve;

17. prepoznaje ključnu ulogu izvršavanja zakonodavstva u poštovanju vladavine prava i zaštiti temeljnih prava; poziva države članice da osiguraju odgovarajuća financijska sredstva, osposobljavanje i resurse za policiju i tijela kaznenog progona; poziva države članice da u tom pogledu uzimaju u obzir Kodeks policijske etike Vijeća Europe; naglašava da svaka upotreba sile mora biti strogo nužna, razmjerna i podložna jasnim zaštitnim mjerama; poziva države članice da uvedu smjernice za transparentan, neovisan i dosljedan

---

[1] Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14.11.2012., str. 57., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

postupak odabira, testiranja i isprobavanja oružja koje koriste službenici tijela kaznenog progona, na temelju UN-ovih standarda, preporuka i vodećih načela; napominje da bi prije njihova odabira i uvođenja tom procjenom trebalo utvrditi da su spomenuta oružja u skladu s međunarodnim pravom i standardima u području ljudskih prava; poziva države članice da temeljito istraže svaki slučaj prekomjerne uporabe sile i diskriminirajućeg postupanja tijela kaznenog progona;

18. poziva Komisiju da u buduća izvješća o vladavini prava uvrsti, kao pitanje koje se odnosi na vladavinu prava, uvjete u zatvorima s obzirom na ozbiljnu i rastuću zabrinutost u cijeloj Europi u pogledu prenapučenosti, neprimjerenih životnih uvjeta i zabrinjavajuće stope samoubojstava u zatvorima;

19. poziva Komisiju da obrati posebnu pozornost na analizu postupovne pravde kako bi se utvrdile prednosti, nedostaci, razlike i najbolje prakse u osiguravanju transparentnosti, učinkovitosti i pravednog postupanja pri jačanju administrativne pravde diljem EU-a kako bi se zajamčila odgovornost javnih tijela;

Okvir za borbu protiv korupcije

20. naglašava da vladavina prava zahtijeva da osobe koje obnašaju javne dužnosti ne mogu djelovati proizvoljno ili zloupotrebljavati svoje ovlasti za osobnu korist; ističe da bi vlade trebale donositi zakone u interesu šire javnosti, a ne u interesu određenih pojedinaca;

21. ponavlja da je korupcija ozbiljna prijetnja demokraciji, temeljnim pravima i vladavini prava u državama članicama, zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama; naglašava da korupcija narušava povjerenje građana u javne institucije; izražava žaljenje zbog činjenice da istraživanje Eurobarometra o korupciji iz 2024. pokazuje da je korupcija i dalje ozbiljan problem za građane i poduzeća u EU-u, pri čemu 68 % europskih građana smatra da je korupcija u njihovoj zemlji raširena, 65 % smatra da se slučajevi korupcije na visokoj razini ne rješavaju u dovoljnoj mjeri, a 41 % smatra da se razina korupcije povećala; smatra da je to poziv EU-u da se snažnije bori protiv korupcije;

22. ponavlja svoj poziv Komisiji da smjesta finalizira pregovore o članstvu EU-a u Skupini država protiv korupcije (GRECO) Vijeća Europe; napominje da će se takvim članstvom osigurati veća transparentnost, odgovornost i učinkovitost u upravljanju sredstvima EU-a, zakonodavnom postupku i radu institucija EU-a, te zahtijeva da godišnje izvješće o vladavini prava obuhvaća institucije EU-a;

23. ponavlja poziv svim državama članicama da donesu kodeks ponašanja za suce u skladu s preporukama GRECO-a, uzimajući kao primjer kodekse koji se primjenjuju na Europskom sudu za ljudska

prava i Sudu Europske unije; poziva države članice da uspostave neovisne mehanizme za istragu navodnih povreda kodeksa ponašanja i drugih zakona, da poboljšaju otkrivanje i transparentnost u pogledu sukoba interesa i darova koje primaju predstavnici pravosuđa te da riješe pitanje rotirajućih vrata;

24. poziva države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje te institucije EU-a da povećaju transparentnost i odgovornost u javnim institucijama jačanjem pravnih okvira za borbu protiv korupcije i sukob nadležnosti te postupaka izvješćivanja kako bi se osigurala učinkovita istraga i kazneni progon slučajeva korupcije, uključujući slučajeve korupcije na visokoj razini (među ostalim, slučajeve povezane s postupcima javne nabave te s visokorizičnim područjima kao što su luke ili kopnene granice), osnaživanjem nadzornih mehanizama i tijela te neovisnosti i pravilnog funkcioniranja postojećih agencija, poticanjem zaštite zviždača, poboljšanjem okvira integriteta i lobiranjem za zakonodavstvo; izražava žaljenje zbog nedovoljnog napretka u tom području te naglašava da su pravomoćne presude i odvraćajuće kazne potrebne kako bi se pokazala istinska predanost borbi protiv korupcije; poziva države članice da zajamče transparentnost i odgovornost aktivnosti lobiranja, uključujući uspostavu ili poboljšanje obveznih registara lobiranja i mehanizama „zakonodavnog otiska” za praćenje utjecaja lobiranja na postupke donošenja zakonodavstva;

25. prepoznaje važnu ulogu Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) u zaštiti vladavine prava i borbi protiv korupcije unutar EU-a; potiče Komisiju da pomno prati razinu suradnje država članica s EPPO-om; podržava širenje nadzornih i koordinacijskih ovlasti EPPO-a u cilju povećanja njegovih sposobnosti u borbi protiv korupcije u državama članicama; poziva Komisiju da u skladu s člankom 86. stavkom 4. UFEU-a predloži proširenje mandata EPPO-a kako bi se izbjeglo zaobilaženje restriktivnih mjera EU-a i prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša, kao i ubrzanje revizije Uredbe o EPPO-u[1] i Direktive o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima[2] radi zaštite i pojašnjenja primarne nadležnosti EPPO-a u pogledu kaznenih djela korupcije koja utječu na financijske interese EU-a ili koja počine dužnosnici EU-a;

26. potiče sve države članice koje to još nisu učinile da se pridruže EPPO-u kako bi se poboljšala učinkovitost borbe protiv korupcije, posebno u pogledu zaštite sredstava EU-a; poziva sve zemlje

---

1 Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

2 Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da uspostave okvir za učinkovitu suradnju s EPPO-om;

27. poziva europska tijela kao što su Europol, Eurojust, Europski revizorski sud, EPPO i Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) da poboljšaju svoju suradnju u borbi protiv korupcije i prijevara koje se odnose na financijska sredstva EU-a;

28. poziva Komisiju da poveća transparentnost i odgovornost u svim svojim komunikacijama, posjetima i sastancima, posebno s nacionalnim akterima na visokoj razini;

29. pozdravlja Komisijin prijedlog direktive o borbi protiv korupcije, kojim se usklađuju definicija kaznenih djela korupcije u javnom i privatnom sektoru i odgovarajuće kazne; pozdravlja uključivanje preventivnih mjera, među ostalim u pogledu nezakonitog političkog financiranja, te osposobljavanja u Direktivu o borbi protiv korupcije, kao što su učinkovita pravila za otkrivanje i upravljanje sukobima interesa, otvoren pristup informacijama i učinkovita pravila kojima se uređuje interakcija između privatnog i javnog sektora; poziva države članice da i one uspostave učinkovita pravila za rješavanje problema rotirajućih vrata, uspostave kodekse ponašanja za javne dužnosnike, uspostave javni zakonodavni otisak, osiguraju transparentnost u financiranju kandidatura za izabrane javne dužnosnike i političke stranke; cijeni činjenicu da skoro sve države članice sada imaju uspostavljene strategije za borbu protiv korupcije; istodobno izražava žaljenje zbog razlika u provedbi i učinkovitosti; poziva države članice koje to još nisu učinile da razviju i provedu snažne i učinkovite strategije za borbu protiv korupcije uz sudjelovanje civilnog društva; naglašava važnost identifikacije, obavješćivanja, zastupanja i koordinacije žrtava korupcije; poziva države članice da zaštite žrtve korupcije i da im omoguće da iznesu svoja stajališta i razloge za zabrinutost te da se ona razmotre u odgovarajućim fazama kaznenog postupka; poziva države članice da žrtvama korupcije osiguraju pravo na primjerenu i razmjernu naknadu;

30. poziva sve institucije, tijela, urede i agencije EU-a da ojačaju svoje mjere borbe protiv korupcije u pogledu otkrivanja slučajeva sukoba interesa i postupanja u tim slučajevima, otvorenog pristupa informacijama, pravila kojima se uređuje interakcija institucija, tijela, ureda i agencija EU-a s privatnim sektorom, rješavanja problema rotirajućih vrata i kodeksa ponašanja za javne dužnosnike; smatra da se zastupnici u Europskom parlamentu tijekom svojeg mandata ne bi smjeli sudjelovati u plaćenim popratnim aktivnostima s profitnim organizacijama ili poduzećima koji žele utjecati na donošenje politika EU-a;

31. prepoznaje ključnu ulogu zviždača u otkrivanju korupcije i promicanju transparentnosti u javnom i privatnom sektoru; naglašava da je potrebno zaštititi zviždače od odmazde i

uznemiravanja; poziva na daljnje osnaživanje neovisnih i autonomnih tijela za zaštitu zviždača te na njihovu daljnju integraciju u šire nacionalne okvire za borbu protiv korupcije, osiguravajući jedinstven i čvrst pristup borbi protiv korupcije u svim državama članicama;

Medijski pluralizam i sloboda medija

32. pozdravlja inicijative za promicanje slobodnih, neovisnih i pluralističkih medija te sigurnog i poticajnog okruženja za novinare, kao što je Europski akt o slobodi medija (EMFA)[1], i poziva na njegovu brzu provedbu; poziva države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da poboljšaju transparentnost u raspodjeli sredstava za državno oglašavanje na internetu i izvan njega te da slijede preporuke iz Preporuke Komisije (EU) 2021/1534 od 16. rujna 2021. o jamčenju zaštite, sigurnosti i jačanja položaja novinara i drugih medijskih djelatnika u Europskoj uniji; poziva Komisiju da državama članicama pruži potrebnu pomoć za prenošenje Europskog akta o slobodi medija u nacionalno zakonodavstvo te da prati njegovu provedbu, posebno u određenim državama članicama koje ne kotiraju dobro prema indeksima slobode medija; ističe da je Europski akt o slobodi medija ključna prekretnica u zaštiti neovisnosti, pluralizma i integriteta medijskog okruženja diljem Unije;

33. izražava duboku zabrinutost zbog sve češćih napada na novinare i izdavače, pri čemu su žene nerazmjerno pogođene; poziva Komisiju i države članice te zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da zajamče sigurnost i zaštitu novinara, uključujući osobito izložene istraživačke novinare i provjeravatelje činjenica; ističe činjenicu da najčešći oblici prijetnji uključuju verbalne napade, uznemiravanje na internetu, zastrašivanje putem društvenih mreža i e-pošte te pravne prijetnje, uključujući slučajeve obuhvaćene Direktivom protiv strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja[2], kao i slučajeve uhođenja i osobnog uznemiravanja;

34. poziva države članice da u potpunosti provedu Direktivu protiv SLAPP-ova i Preporuku Komisije (EU) 2022/758 od 27. travnja 2022. o zaštiti novinara i boraca za ljudska prava uključenih u javno

---

1 Uredba (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija) (SL L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

2 Direktiva (EU) 2024/1069 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje od očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe usmjerene protiv javnog djelovanja”) (SL L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

djelovanje od očito neosnovanih ili zlonamjernih sudskih postupaka[1] te da donesu sveobuhvatne nacionalne mjere protiv strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja kako bi se zaštitili novinari i pružila potpora onima koji su u obavljanju svojega posla izloženi zastrašivanjima, klevetama i ograničenjima; preporučuje da države članice pri prenošenju Direktive prošire njezinu primjenu na nacionalne slučajeve jer se većina strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja odvija na nacionalnoj razini; poziva Komisiju da iznese prijedloge za rješavanje slučajeva strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja koji nisu obuhvaćeni postojećom Direktivom;

35. poziva na uvođenje posebnih otegotnih okolnosti u kazneno pravo za kaznena djela počinjena protiv novinara ako su takva djela počinjena zbog njihovih profesionalnih aktivnosti ili su s njima povezana;

36. potiče države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da zaštite i promiču slobodu i pluralizam medija, pobrinu se za transparentnu raspodjelu javnih sredstava, spriječe koncentraciju vlasništva nad medijima, zaštite uredničku neovisnost i bore se protiv dezinformacija, osobito putem snažnih zakona, uključujući konkretne odredbe o transparentnosti vlasništva nad medijima, i neovisnih regulatornih tijela; ističe važnu ulogu javnih medija; pozdravlja inicijative na nacionalnoj razini za uspostavu registra medija koji bi sadržavao javne informacije o vlasništvu i ulaganjima u oglašavanje kako bi se osigurala transparentnost, nepristranost i provjerljivost; nadalje, poziva države članice da osiguraju odgovarajuće, održivo i predvidljivo financiranje i proračunsku stabilnost na temelju transparentnih i objektivnih kriterija za javne medije; preporučuje osnivanje namjenskog fonda EU-a za slobodu medija kojim bi se podupirali neovisno novinarstvo i lokalni mediji;

37. osuđuje širenje govora mržnje, među ostalim u tradicionalnim i društvenim medijima, jer predstavlja ozbiljnu prijetnju demokraciji i vladavini prava; poziva na snažniju provedbu propisa o medijima radi borbe protiv govora mržnje i zaštite raznolikog i uključivog medijskog okruženja, u skladu sa svojom Rezolucijom od 18. siječnja 2024. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji; naglašava činjenicu da istaknute javne ličnosti i političari moraju pružati dobar primjer i osigurati rasprave u kojima vlada poštovanje; podsjeća da je sloboda izražavanja temeljna vrijednost demokratskih društava te se ne bi trebala neopravdano ograničavati; nadalje, podsjeća da bi se svako zakonodavstvo o govoru mržnje i zločinima iz mržnje trebalo temeljiti na načelima nužnosti i proporcionalnosti; naglašava da se sloboda izražavanja mora ostvarivati u okviru zakona i u skladu s člankom 11.

---

[1] SL L 138, 17.5.2022., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

Povelje te da se ne bi smjela iskorištavati kao paravan za govor mržnje i zločine iz mržnje;

38. uviđa da građani zapažaju znakove slabljenja demokracije potaknutog pogrešnim informacijama i dezinformacijama te da bi širenje lažnih informacija putem društvenih mreža moglo dovesti do smanjenja općenitog poštovanja vladavine prava; poziva digitalne platforme da poduzmu hitne mjere osiguravanjem usklađenosti s vlastitim standardima zajednice i europskim zakonima, uključujući Akt o digitalnim uslugama[1] i pravila o tržišnom natjecanju; poziva Komisiju da redovito ocjenjuje spomenutu usklađenost i da po potrebi poduzme mjere; preporučuje da države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje izrade sveobuhvatne strategije za borbu protiv dezinformiranja i vanjskog upletanja u demokratske procese, uz istodobnu zaštitu slobode izražavanja i medijskog pluralizma;

39. oštro osuđuje državnu kontrolu i političko upletanje u medijske aktivnosti; ističe činjenicu da regulatorna tijela za medije moraju biti na odgovarajući način zaštićena pravnim mjerama kako bi se osigurala njihova neovisnost i sloboda od političkog pritiska, uz dostatna proračunska sredstva koja su im na raspolaganju; ističe demokratsku važnost neovisnih regulatornih tijela za medije;

40. izražava duboku zabrinutost zbog zlouporabe špijunskog softvera i nedostatka dostatnih zaštitnih mjera protiv nezakonitog nadzora novinara; poziva Komisiju da provede preporuke istražnog odbora Parlamenta PEGA u pogledu zabrane politički motiviranog nadzora;

41. potiče države članice da osiguraju da se prenošenjem Direktive (EU) 2016/343[2] o pretpostavci nedužnosti ne uvedu ograničenja prava na prijavljivanje i informiranje javnosti o pitanjima od javnog interesa, uključujući sudske istrage, koja nisu predviđena Direktivom; poziva države članice da preispitaju i po potrebi izmijene postojeće nacionalne odredbe kojima bi se mogle ograničiti novinarske slobode;

42. poziva države članice da se pobrinu da nacionalni koordinatori utvrđeni u skladu s Aktom o digitalnim uslugama budu u potpunosti ovlašteni izvršavati svoju ulogu u olakšavanju razmjene informacija i suradnje na europskoj razini;

---

1 Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

2 Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11.3.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj).

Organizacije civilnog društva

43. slaže se s procjenom Komisije da su organizacije civilnog društva, uključujući one koje se zalažu za vladavinu prava i demokraciju, zaštitu marginaliziranih skupina, zaštitu okoliša i socijalnu pravdu te borce za ljudska prava, ključne za sustav provjere i ravnoteže te za zaštitu temeljnih vrijednosti i prava Unije koji su temelj EU-a; cijeni činjenicu da organizacije civilnog društva i strukovna udruženja koja predstavljaju skupine kao što su suci, državni odvjetnici ili novinari podržavaju vladavinu prava; posebno naglašava važnost lokalnih i dinamičnih civilnih društava u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama, koja imaju konstruktivnu ulogu u procesima pristupanja EU-u; prepoznaje njihovu ulogu nadzornika protiv kršenja vladavine prava i njihov doprinos promicanju i zaštiti demokratskih načela; podsjeća na potrebu za sigurnim, poticajnim i povoljnim okruženjem za njihov rad;

44. ističe ulogu civilnog društva i neovisnih nadzornih tijela u praćenju, provjeravanju i podupiranju provedbe preporuka iz izvješća o vladavini prava za 2024.; poziva na uspostavu strukturiranog okvira za civilni dijalog kako bi se doprinosi civilnog društva integrirali u godišnji ciklus vladavine prava, u skladu s preporukom Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO)[1] i mreža civilnog društva[2]; ponovno ističe važnost opsežnog savjetovanja pri sastavljanju izvješća; podupire plan Komisije da izradi strategiju za prostor za civilno društvo i borce za ljudska prava te njihovu zaštitu; preporučuje da se Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava provedu u potpunosti; poziva Komisiju da, umjesto virtualnih posjeta, u državama članicama u najvećoj mogućoj mjeri provodi posjete na licu mjesta jer bi one mogle dati potpuniju i sveobuhvatniju sliku lokalnog stanja;

45. zabrinut je zbog toga što se organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava sve više suočavaju s dodatnim pravnim ograničenjima, nedostatkom financijskih sredstava i napadima, čime se podrivaju sloboda okupljanja, sloboda udruživanja i sloboda izražavanja; sa zabrinutošću primjećuje da je više država članica te zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja uvelo nerazmjerne mjere, što u nekim državama članicama uključuje i prekomjernu uporabu sile i pritvaranje prosvjednika kako bi se spriječilo sudjelovanje ljudi u prosvjedima, kao i preventivne zabrane javnih okupljanja iz nejasnih sigurnosnih razloga; naglašava da su sudovi u više slučajeva ukinuli takve zabrane; oštro osuđuje primjenu „zakona o stranim agentima” kojima se guši izražavanje neslaganja, uznemiravaju

---

[1] Mišljenje EGSO-a od 14. veljače 2024. naslovljeno „Jačanje civilnog dijaloga i participativne demokracije u EU-u: smjer za budućnost”.

[2] Civilno društvo Europe, „Zajednički doprinos civilnog društva o građanskom prostoru godišnjem izvješću o vladavini prava za 2024.”, lipanj 2024.

organizacije civilnog društva i ograničava njihovo djelovanje, što ima odvraćajući učinak na civilno društvo i borce za ljudska prava; žali zbog toga što ograničenja slobode okupljanja, izražavanja i udruživanja te upotreba prekomjerne sile često nerazmjerno utječu na određene svrhe djelovanja ili skupine[1];

46. naglašava da su mirno okupljanje i sloboda udruživanja i izražavanja te sloboda umjetnosti i znanosti temeljna prava zaštićena međunarodnim pravom te da su ključni za demokraciju; osuđuje povećani pritisak na ta prava, u slučajevima u kojima je to dokazano, i primjećuje tendenciju njihova ograničavanja; u tom kontekstu također osuđuje slučajeve nasilja nad tijelima kaznenog progona; poziva Komisiju da te slobode uzme u obzir u godišnjem izvješću;

47. izražava duboku zabrinutost zbog sve manjeg prostora za građansko djelovanje i sve većeg progona organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava u EU-u, posebno onih koji rade na borbi protiv rasizma, klimatskoj pravdi, pravima LGBTIQ osoba, pravima žena i potpori migrantima; napominje da se te skupine suočavaju s nizom prijetnji, uključujući pravna i financijska ograničenja, obustave financiranja, kampanje ocrnjivanja, zastrašivanje i kriminalizaciju; posebno osuđuje sve veću represiju nad klimatskim aktivizmom u nekoliko država članica, što uključuje zlouporabu zakona protiv terorizma i organiziranog kriminala te klasifikaciju mirnih klimatskih aktivista kao članova „zločinačkih organizacija”; poziva države članice da se suzdrže od nerazmjernih pravnih mjera protiv tih aktivista; potiče Komisiju da u svojim izvješćima o vladavini prava sustavno prati stanje tih organizacija i da poveća namjenska financijska sredstva EU-a za aktere civilnog društva koji se bore protiv rasizma i rade na drugim temeljnim pravima;

48. poziva Komisiju da takve povrede obradi u posebnom stupu godišnjih izvješća o vladavini prava; poziva Komisiju da ojača zaštitu organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava uspostavom mehanizama ranog upozoravanja, povećanjem transparentnosti financiranja za sve aktere obuhvaćene registrom transparentnosti EU-a i proširenjem financiranja radi potpore organizacijama civilnog društva kako bi im se omogućilo slobodno i neovisno djelovanje;

49. potiče države članice da stvore poticajno okruženje za organizacije civilnog društva i borce za ljudska prava, provode Direktivu protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja i provedu Preporuku Komisije (EU) 2022/758 radi zaštite organizacija civilnog društva od pravnog uznemiravanja; poziva na veću neovisnost nacionalnih nadzornih tijela, s odgovarajućim resursima i zaštitnim mjerama protiv političkog upletanja; potiče potporu organizacijama civilnog

---

[1] Agencija Europske unije za temeljna prava, „Suzbijanje rasizma u radu policije“, Ured za publikacije Europske unije, 2024.

društva u razvoju i širenju obrazovnih inicijativa kako bi se osigurao širok doseg i dostupnost;

50. smatra da bi Komisija i države članice trebale poboljšati mehanizme financiranja organizacija civilnog društva i inicijative kojima se jača pravosuđe i podupire neovisnost sudova, posebice putem programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti i programa Pravosuđe; pozdravlja činjenicu da Komisija planira izraditi strategiju za zaštitu civilnog društva te istodobno podsjeća da bi poseban naglasak trebao biti na borcima za ljudska prava; poziva Komisiju da uvrsti mehanizam brzog odgovora za potporu ugroženim organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava u Uniji, inspirirajući se modelom mehanizama za borce za ljudska prava, koji financira EU i koji je trenutačno usmjeren isključivo na područja izvan EU-a; naglašava da bi se takvim mehanizmom mogli osigurati resursi za zagovaranje, pravnu pomoć i kampanje za podizanje razine osviještenosti, istodobno osiguravajući da te organizacije mogu djelovati bez nepotrebnih ograničenja ili uznemiravanja; poziva na potpunu i dosljednu primjenu smjernica EU-a o borcima za ljudska prava u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama; međutim, zabrinut je zbog toga što se organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava sve više suočavaju s izazovima, uz nova pravna ograničenja, nedostatak financijskih sredstava i fizičke ili verbalne napade, sramotno prihvaćanje takvih praksi i njihov odvraćajući učinak, među ostalim na njihovu slobodu govora u državama članicama[1] i institucijama EU-a; smatra da organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava imaju ključnu potpornu ulogu u praćenju usklađenosti država članica s vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a;

Jednakost i nediskriminacija pred zakonom

51. podsjeća da pravni okviri država članica moraju sadržavati jednako pravno postupanje i promicati jednakost i pravo pojedinaca da ne budu diskriminirani u sudskim postupcima; naglašava da su vladavina prava i temeljna prava međusobno povezani i da kršenja vladavine prava imaju neposredan učinak na temeljna prava i nerazmjerno utječu na žene, manjine i ranjive skupine; poziva Komisiju da prati učinak kršenja vladavine prava na temeljna prava i da osigura da su zaštićene jednakost i nediskriminacija pred zakonom za sve osobe upotrebom svih relevantnih instrumenata, uključujući, prema potrebi, postupke zbog povrede prava;

52. naglašava potrebu za borbom protiv svih vrsta diskriminacije pred zakonom; izražava zabrinutost zbog nedostatka napretka u provedbi zakona o jednakosti i suzbijanju diskriminacije u nekim državama

---

1 Presude Europskog suda za ljudska prava, *Drozd / Poljska*, 15158/19 od 6. travnja 2023. i *Mándli i drugi / Mađarska*, 63164/16 od 26. svibnja 2020.

članicama; žali zbog toga što unatoč postojećem zakonodavstvu EU-a, kao što je Direktiva 2000/78/EZ[1] o jednakom postupanju, i dalje postoje nedostaci u pravnom okviru i provedbi, zbog čega žrtve ostaju bez odgovarajuće pravne zaštite; podsjeća da pravni okviri država članica moraju sadržavati jednako pravno postupanje i promicati jednakost i pravo pojedinaca da ne budu diskriminirani u pogledu pravnih lijekova; poziva Komisiju da djeluje u slučajevima nepoštovanja tih načela; žali zbog namjere Komisije da povuče prijedlog horizontalne direktive o jednakom postupanju[2] i potiče Vijeće da tu direktivu donese bez daljnje odgode;

53. zabrinut je zbog toga što je u izvješću Komisije o vladavini prava za 2024. navedeno da neke države članice nisu djelotvorne u kaznenom gonjenju zločina iz mržnje niti pružaju dostatnu potporu žrtvama zločina iz mržnje, čime se potkopava povjerenje u pravosudne sustave i perpetuira nejednakost pred zakonom; poziva Vijeće da postojeći „popis područja kriminaliteta s dimenzijom EU-a” iz članka 83. stavka 1. UFEU-a proširi na zločine iz mržnje i govor mržnje te poziva Komisiju da podnese zakonodavni prijedlog o zločinima iz mržnje i govoru mržnje; traži od Komisije da se u svojim izvješćima o vladavini prava usredotoči na zločine iz mržnje te da, u tom smislu, pomno prati i evidentira zločine iz mržnje;

54. ističe da je rodno uvjetovano nasilje, na internetu i izvan njega, ozbiljno i rašireno kazneno djelo koje predstavlja radikalno kršenje temeljnih prava i kojim se krši načelo jednakosti pred zakonom; poziva Komisiju i države članice da poduzmu mjere protiv rodno uvjetovanog nasilja, na internetu i izvan njega, što se odnosi i na nasilje počinjeno upotrebom digitalnih platformi; poziva na dodavanje rodno uvjetovanog nasilja na popis područja kriminaliteta s dimenzijom EU-a i na podnošenje zakonodavnog prijedloga EU-a o borbi protiv silovanja definiranog izostankom pristanka, među ostalim i u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim zemljama kandidatkinjama;

55. podsjeća na potrebu za pristupom seksualnim i reproduktivnim pravima i zdravlju te poziva na to da se pristup sigurnom i zakonitom pobačaju uvrsti u Povelju;

56. poziva sve države članice da zaštite prava LGBTIQ osoba u skladu s pravom Unije, Poveljom te sudskom praksom Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava, podsjeća da u nekoliko država članica i dalje postoje pravne prepreke prekograničnom priznavanju istospolnih

---

1 Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16., http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

2 Prijedlog direktive Vijeća o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu opredijeljenost (COM(2008)0426).

partnerstava ili roditeljstva; upozorava da takve prakse ne samo da ometaju slobodno kretanje LGBTIQ obitelji unutar EU-a, već i krše načelo vladavine prava o nediskriminaciji pred zakonom, što ističe nedostatak ujednačene zaštite LGBTIQ osoba u svim državama članicama; poziva države članice koje to još nisu učinile da uvedu pravno priznavanje istospolnih partnerstava; poziva Komisiju da preinači Direktivu 2004/38/EZ[1] kako bi se uključilo izričito prekogranično priznavanje prava u pogledu privatnog i obiteljskog života, uključujući roditeljstvo istospolnih roditelja, u svjetlu najnovijih presuda[2] Suda EU-a; naglašava da su sva djeca jednaka pred zakonom i da države članice moraju djelovati u najboljem interesu djeteta, povećati pravnu sigurnost i smanjiti diskriminaciju djece istospolnih roditelja; podsjeća na stajalište Parlamenta kojim se podupire priznavanje roditeljstva diljem EU-a, bez obzira na to kako je dijete začeto, rođeno ili koju vrstu obitelji ima; potiče Komisiju da predstavi novu strategiju za LGBTIQ osobe kojom bi se u potpunosti odgovorilo na izazove diljem Europe; poziva Komisiju i Vijeće da prava LGBTIQ osoba utvrde kao međusektorski prioritet u svim područjima politike; poziva Komisiju da predloži odgovarajuće zakonodavne mjere kako bi se osiguralo poštovanje tih načela te da se osloni na postupke zbog povrede protiv država članica; potiče Komisiju da predstavi zakonodavne prijedloge za borbu protiv zločina iz mržnje i govora mržnje na temelju rodnog identiteta, spolnih obilježja i seksualne orijentacije;

57. duboko je zabrinut zbog diskriminirajućih mjera uvedenih u nekim državama članicama pod izlikom borbe protiv „LGBTIQ propagande” i „rodne ideologije”, a koje doprinose zabrinjavajućem porastu zločina iz mržnje i govora mržnje usmjerenog protiv LGBTIQ osoba u više država članica i negativno utječu na djecu, obitelji i radnike; podržava mišljenje Suda od 5. lipnja 2025. u kojem se navodi da smatra da Mađarska krši pravo EU-a time što zabranjuje ili ograničava pristup LGBTIQ+ sadržaju; ističe negativan učinak takvih mjera na slobodu izražavanja i okupljanja za LGBTIQ skupine i šire; naglašava da se tim mjerama potiče diskriminacija LGBTIQ osoba i da su u suprotnosti s pravom Unije; potiče Komisiju da na razini EU-a predloži obvezujuću zabranu praksi konverzije u svim državama članicama; napominje da su 2024. i Komisija i Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) primijetile zabrinjavajući porast

---

[1] Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

[2] Presuda Suda od 5. lipnja 2018., Relu Adrian Coman i dr. / *Inspectoratul General pentru Imigrări i Ministerul Afacerilor Interne*, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385.

zločina iz mržnje i govora mržnje usmjerenih protiv LGBTIQ osoba i drugih manjina u nekoliko država članica, naglašava važnost prava na samoodređenje LGBTIQ osoba i podsjeća države članice da je, u skladu sa sudskom praksom, pravo na samoodređenje temeljno pravo; stoga potiče sve države članice koje to još nisu učinile da osiguraju da LGBTIQ osobe imaju pristup pravnom priznavanju roda;

58. duboko je zabrinut zbog rasta antisemitizma diljem EU-a te ga oštro osuđuje; također je duboko zabrinut i oštro osuđuje rast islamofobije i svih drugih oblika diskriminacije diljem EU-a, uključujući nasilje, zastrašivanje, govor mržnje i prikazivanje simbola mržnje na javnim mjestima; poziva države članice i zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da se pobrinu za to da su sve manjine jednake pred zakonom; poziva države članice da preispitaju zakone i politike kako bi se osiguralo da se njima ne diskriminiraju, izravno ili neizravno, manjine te da preispitaju sve diskrimnirajuće zakonske odredbe i propise; poziva na stalne napore na razini EU-a i na nacionalnim razinama kako bi se pratili, spriječili i kazneno gonili povezani zločini iz mržnje te kako bi se židovske i muslimanske zajednice zaštitile od uznemiravanja ili nasilja;

59. naglašava da nedostatak odgovornosti nerazmjerno utječe na manjinske zajednice, pravednu političku zastupljenost i gospodarske prilike; poziva na veću transparentnost u javnim postupcima donošenja odluka kako bi se osiguralo uključivo i pravedno upravljanje;

60. poziva države članice da u potpunosti provedu Direktivu (EU) 2024/1500[1] i Direktivu (EU) 2024/1499[2], kojima se uspostavljaju minimalni standardi za tijela za jednakost; poziva na konkretne mjere kojima bi se zajamčila neovisnost tih tijela i osigurala njihova učinkovitost u promicanju ravnopravnosti;

---

1 Direktiva (EU) 2024/1500 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema ženama i muškarcima te njihovih jednakih mogućnosti u pitanjima zapošljavanja i rada te o izmjeni direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU (SL L, 2024/1500, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

2 Direktiva Vijeća (EU) 2024/1499 od 7. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u pitanjima zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o izmjeni direktiva 2000/43/EZ i 2004/113/EZ (SL L, 2024/1499, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

61. ističe da se prema državljanima trećih zemalja koji zakonito borave u EU-u, bez obzira na njihovo državljanstvo ili mjesto rođenja, mora postupati na nediskriminirajući način te da se prema njima mora postupati pravedno i jednako u područjima utvrđenima postojećim zakonodavstvom; ističe da državljani trećih zemalja, bez obzira na njihovo državljanstvo, mjesto rođenja ili boravišni status, imaju pravo podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu u skladu s međunarodnim pravom i pravom EU-a, čiji je sastavni dio načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; poziva Komisiju da podrži države članice u poštovanju vladavine prava i temeljnih prava sadržanih u Povelji te u provedbi zakonodavstva koje su donijeli suzakonodavci; naglašava obvezujuću prirodu presuda Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava;

62. potiče Komisiju da osigura da se slobodno kretanje osoba unutar EU-a, pravo slobodnog boravka i spajanje obitelji u potpunosti poštuju na teritoriju EU-a te da svaki građanin može uživati jednaka prava i u potpunosti ostvarivati svoja prava;

63. potiče Komisiju da se u godišnjem izvješću o vladavini prava snažnije usmjeri na jačanje borbe protiv svih oblika diskriminacije u pristupu pravosuđu; poziva Komisiju i države članice da se bore protiv diskriminacije na temelju rasnog i etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, nacionalnosti, političkog mišljenja, jezika, invaliditeta, dobi, roda, uključujući rodni identitet i rodno izražavanje, te seksualne orijentacije; potiče Vijeće da postigne dogovor o Direktivi 2008/0140(CNS)[1]; potiče Komisiju da u godišnje izvješće o vladavini prava uvede nove stupove usmjerene na borbu protiv svih oblika mržnje i diskriminacije, kako je utvrđeno u članku 21. Povelje, posebno zločina koji su usmjereni na manjinske skupine i pripadnike nacionalnih, etničkih, jezičnih i vjerskih manjina, kao i na uvjete u kojima djeluje civilno društvo u državama članicama; poziva Komisiju da od država članica zahtijeva da prikupljaju usporedive i pouzdane raščlanjene podatke o jednakosti kako bi se u potpunosti procijenio učinak strukturne diskriminacije na vladavinu prava; poziva Komisiju da ponovno razmotri svoje stajalište o inicijativi „Minority SafePack” te da predloži zakonodavne inicijative za zaštitu promicanja prava manjina i jezičnih prava; ponovno upućuje poziv da EU pristupi Okvirnoj konvenciji Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina i Europskoj povelji o regionalnim ili manjinskim jezicima; poziva na tješnje veze između EU-a i Vijeća Europe u pogledu prava manjina, među ostalim s obzirom na proces proširenja;

64. naglašava potrebu da države članice riješe problem rodnog jaza u pravosuđu i drugim ključnim demokratskim institucijama;

---

[1] Prijedlog direktive Vijeća o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu opredijeljenost (COM(2008)0426).

preporučuje provedbu ciljanih mjera za povećanje zastupljenosti žena na višim položajima u pravosuđu i javnoj upravi;

65. poziva države članice da uspostave nacionalne institucije za ljudska prava, u skladu s Pariškim načelima UN-a, kako bi se zajamčila njihova neovisnost i osigurala njihova sposobnost učinkovitog obavljanja svojih zadaća;

Jedinstveno tržište i vladavina prava

66. ističe važnost vladavine prava u osiguravanju glatkog i učinkovitog funkcioniranja jedinstvenog tržišta i ponovno potvrđuje da su dobro funkcionirajući neovisni pravosudni sustavi, učinkoviti okviri za borbu protiv korupcije i snažna zaštita slobode medija ključni za održavanje poštenog tržišnog natjecanja, očuvanje pravne sigurnosti i njegovanje povjerenja među gospodarskim subjektima; ističe da neusklađenost i zaobilaženje europskih propisa dovode do golemog narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu; naglašava da su pouzdane i stabilne strukture vladavine prava glavni oslonci za ulaganje i trgovinu, koji su ključni za konkurentnost, a time i za kapacitet sustava socijalne skrbi i tržište rada u EU-u;

67. naglašava da pravilno funkcioniranje jedinstvenog tržišta ovisi o učinkovitoj primjeni načela uzajamnog povjerenja i priznavanja u pravosudnoj i administrativnoj suradnji; podsjeća da se takvo povjerenje može održati samo ako se u potpunosti poštuje vladavina prava, što je i preporuka Venecijanske komisije u njezinu popisu kriterija za vladavinu prava; navodi da bi načelo uzajamnog priznavanja trebalo suspendirati u slučaju sustavnih kršenja;

68. ističe negativan gospodarski učinak koji korupcija i slabi pravosudni sustavi imaju na povjerenje ulagača i prekograničnu suradnju; zabrinut je zbog toga što nacionalne vlade i institucije koje ne poštuju vladavinu prava mogu omogućiti procvat protutržišnog ponašanja ili ga čak mogu aktivno poticati radi ostvarenja političke ili gospodarske koristi, čime bi se moglo naštetiti gospodarstvu EU-a i ugroziti pravednost njegova unutarnjeg tržišta;

69. podsjeća da je, u okviru područja primjene Ugovorâ, svaka diskriminacija na temelju državljanstva zabranjena u skladu s Poveljom te da su sloboda poslovnog nastana, sloboda pružanja usluga i slobodno kretanje kapitala temeljne slobode jedinstvenog tržišta; ističe da se pravilima o jednakom postupanju zabranjuje očita i prikrivena diskriminacija na temelju nacionalnosti ili, u slučaju trgovačkog društva, njegova sjedišta; podsjeća na svoju osudu prijavljenih sustavnih diskriminirajućih, netransparentnih i nepoštenih praksi protiv poduzeća u nekim državama članicama;

70. osuđuje sustavne diskriminirajuće prakse u Mađarskoj, među kojima su zlouporaba sredstava EU-a u korist političkih saveznika, kršenja

pravila EU-a o tržišnom natjecanju i koncentracija poduzeća u rukama oligarha povezanih s vladom; žali zbog oslobađanja sredstava EU-a mađarskoj vladi unatoč nedostacima koji su i dalje prisutni u okvirima za neovisnost pravosuđa i borbu protiv korupcije u Mađarskoj; preporučuje obustavu isplata dok se ne ispune svi kriteriji povezani s vladavinom prava; potiče Komisiju da osigura da sredstva EU-a dođu do mađarskog stanovništva, uključujući putem mehanizama izravnog i neizravnog financiranja korisnika neovisnih o mađarskoj vladi;

71. ističe važnost rješavanja gospodarske nejednakosti i socijalne isključenosti kao prijetnji demokratskoj participaciji i vladavini prava;

72. poziva Komisiju da u svoje mehanizme praćenja jasnije uključi dimenziju vladavine prava u pogledu jedinstvenog tržišta, sa snažnijim naglaskom na ujednačenoj i brzoj primjeni, provedbi i izvršenju postojećeg zakonodavstva, i pritom osigura da se poštovanje načela vladavine prava u državama članicama ocjenjuje ne samo s demokratskog i pravosudnog stajališta, već i u pogledu njezina gospodarskog učinka na jedinstveno tržište i financijsku stabilnost; traži od Komisije da u svoje izvješće o vladavini prava za 2025. uvrsti posebno poglavlje o dimenziji jedinstvenog tržišta; potiče Komisiju da iskoristi sve dostupne pravne alate za rješavanje nedostataka u pogledu vladavine prava, uključujući pokretanje postupaka zbog povrede i korištenje ovlasti u području izvršenja prava tržišnog natjecanja kada je to potrebno, kako bi se očuvalo funkcioniranje unutarnjeg tržišta;

Paket instrumenata za vladavinu prava

73. naglašava važnost uključivanja ključnih etapa u području vladavine prava u instrumente financiranja kao što je Mehanizam za oporavak i otpornost; žali zbog oslobađanja sredstava EU-a mađarskoj vladi unatoč nedostacima koji su i dalje prisutni u okvirima za neovisnost pravosuđa i borbu protiv korupcije u Mađarskoj; preporučuje obustavu isplata dok se ne ispune svi kriteriji povezani s vladavinom prava; potiče Komisiju da osigura da sredstva EU-a dođu do mađarskog stanovništva, uključujući putem mehanizama izravnog i neizravnog financiranja korisnika neovisnih o mađarskoj vladi, zadržavajući pritom puni učinak poduzetih mjera;

74. žali zbog nedjelovanja Vijeća u pogledu napretka tekućih postupaka na temelju članka 7. UEU-a, čime se slabi vjerodostojnost EU-a u pogledu očuvanja vladavine prava; potiče Vijeće da deblokira sljedeće korake u postupku iz članka 7. u pogledu Mađarske, s obzirom na ustrajna kršenja u pogledu neovisnosti pravosuđa, slobode medija i civilnog društva, što zahtijeva hitno i odlučno djelovanje; preporučuje da Vijeće osigura da se tijekom tekućih postupaka na temelju članka 7. UEU-a saslušanja održavaju najmanje

jednom za vrijeme svakog predsjedništva te da se dužna pažnja posvetim novim razvojima događaja koji utječu na vladavinu prava, demokraciju i temeljna prava; naglašava da jednoglasnost u Vijeću nije potrebna da bi se utvrdila očita opasnost od teškog kršenja vrijednosti Unije iz članka 7. stavka 1. UEU-a niti da bi se dotičnim državama članicama uputile konkretne preporuke i odredili rokovi za njihovu provedbu; ponavlja svoj poziv Vijeću da djeluje u tom smislu te usto naglašava da bi svako daljnje odgađanje takvog poteza značilo da sâmo Vijeće krši načelo vladavine prava; ustraje u tome da bi Parlament u postupcima povezanima s člankom 7. UEU-a trebao imati aktivniju ulogu, uključujući mogućnost da predstavi svoj obrazloženi prijedlog Vijeću, prisustvuje saslušanjima u Vijeću te bude u potpunosti obaviješten u svakoj fazi postupka;

75. pozdravlja preventivne alate u paketu instrumenata za vladavinu prava, kao što su godišnji ciklus vladavine prava, Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u, europski semestar, fondovi EU-a za potporu civilnom društvu, pravosudnim mrežama i slobodi medija te uvođenje ključnih etapa vladavine prava u Mehanizam za oporavak i otpornost; ustraje u tome da se uvođenjem ključnih etapa uspostavi tješnja veza između nalaza iz izvješća o vladavini prava i dodjele financijske potpore u okviru proračuna Unije, čime bi se osiguralo da su sredstva EU-a povezana s postizanjem potrebnih reformi; poziva Komisiju da dodatno razvije izravnu vezu između preventivnih i reaktivnih instrumenata, odnosno da, na temelju nalaza iz godišnjih izvješća o vladavini prava, brzo i koordinirano pokreće postupke zbog povrede prava, utvrdi daljnje korake u primjeni postupka iz članka 7. UEU-a i primjenjuje Uredbu o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava i horizontalne uvjete koji omogućuju provedbu povezane s Poveljom, kao i odredbe Financijske uredbe i Uredbe o zajedničkim odredbama; poziva Komisiju da procjenjuje koje potencijalne rizike za proračun Unije predstavljaju nedostaci u režimima vladavine prava i da o njima izvješćuje u godišnjim izvješćima o vladavini prava, počevši od izvješća za 2025.; naglašava da se pokretanje reaktivnih instrumenata i zaključenje relevantnih postupaka moraju temeljiti na objektivnom kriteriju usklađenosti s vladavinom prava te pravom EU-a i međunarodnim pravom kako ga tumače međunarodni sudovi;

76. poziva Komisiju da sustavno upotrebljava ubrzane postupke i podnosi zahtjeve za privremene mjere u postupcima zbog povrede prava pred Sudom Europske unije; poziva Komisiju da revidira svoju politiku opisanu u njezinoj komunikaciji o provedbi prava EU-a[1] prema kojoj se postupci zbog povrede obveze ne koriste za „pojedinačne” slučajeve jer su zbog te politike građani diljem EU-a lišeni svojih prava, osobito kada njihove vlade odbijaju poštovati pravo EU-a ili presude Suda Europske unije, među ostalim i s obzirom na to da

[1] Komunikacija Komisije od 13. listopada 2022. naslovljena „Izvršenje prava Unije za Europu koja donosi koristi” (COM(2022)0518).

većina tih slučajeva nije pojedinačna, već se odnose na strateška i temeljna pitanja; traži od Komisije da svake godine izvješćuje o primjeni i djelotvornosti alata koji se upotrebljavaju protiv kršenja načela vladavine prava u državama članicama;

77. naglašava potrebu za još sveobuhvatnijim paketom instrumenata kojim će se, osim njegove proračunske dimenzije, osigurati usklađenost i s vrijednostima EU-a u cjelokupnom pravu Unije, uključujući financijske instrumente, kako bi se spriječilo nazadovanje; potiče Komisiju da utvrdi nedostatke i predstavi relevantne prijedloge kojima se proširuje područje primjene tog paketa instrumenata; podržava snažniju primjenu Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, uz međusektorsku uvjetovanost u programima financiranja EU-a; ustraju u stajalištu da bi se zamrznuta sredstva EU-a trebala osloboditi tek nakon što se u potpunosti provedu smislene reforme i provjeri je li u praksi postignuta usklađenost s vladavinom prava; naglašava potrebu za dosljednošću i transparentnošću u primjeni paketa instrumenata za zaštitu vrijednosti Unije, bez utjecaja politike, i primjenom objektivnih kriterija za pokretanje reaktivnih instrumenata; ističe da bi se uvjetovanost trebala također primjenjivati i na zemlje kandidatkinje i na potencijalne kandidatkinje; ustraje u tome da Parlament ima važnu ulogu u nadzoru upotrebe tih alata; potiče Komisiju da provodi sustavne revizije raspodjele sredstava EU-a kako bi se spriječili sukobi interesa, politička instrumentalizacija ili netransparentnost dodjele sredstava na nacionalnoj razini;

78. ustraje u tome da je u višegodišnji financijski okvir (VFO) potrebno uvesti instrument koji se temelji na uspješnosti kako bi se ojačala usklađenost između sredstava EU-a i poštovanja vrijednosti Unije sadržanih u članku 2. UEU-a, kao što su demokracija, temeljna prava i vladavina prava; traži da se u budući VFO uključe snažne mjere zaštite vladavine prava primjenjive na sva sredstva EU-a;

79. izražava zabrinutost zbog toga što bi se privremeno ukidanje sredstava EU-a moglo zloupotrijebiti kao političko oružje protiv civilnog društva i lokalnih vlasti; podsjeća da se Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava osigurava da krajnji primatelji ne budu lišeni sredstava EU-a u slučaju primjene sankcija na njihovu vladu; poziva na „pametnu uvjetovanost” koja bi omogućila zaobilaženje nacionalnih vlada koje podrivaju vladavinu prava izravnom dodjelom opozvanih sredstava EU-a lokalnim i regionalnim vlastima te nevladinim organizacijama i poduzećima koji poštuju pravo EU-a, kao i pojednostavljenjem preraspodjele sredstava namijenjenih predmetnoj državi članici u druge programe EU-a; predlaže uspostavu transparentnog sustava kojim bi lokalne vlasti mogle zatražiti sredstva EU-a kada nacionalne vlade blokiraju ili zloupotrebljavaju sredstva EU-a; naglašava važnost stroge primjene mehanizama uvjetovanosti sadržanih u Instrumentu

pretpristupne pomoći i Instrumentu za reforme i rast za zapadni Balkan na transparentan način;

Provjera i ravnoteža

80. naglašava važnost očuvanja diobe vlasti i stabilnog institucijskog okvira u svakoj državi članici; poziva države članice da osiguraju da sve ustavne ili zakonodavne reforme koje utječu na diobu vlasti u potpunosti budu u skladu s temeljnim vrijednostima i pravnim načelima EU-a;

81. poziva države članice da se suzdrže od prekomjerne primjene ubrzanih postupaka, kojima se zaobilazi savjetovanje s dionicima i civilnim društvom, uključujući parlamentarni nadzor ili izvanredne ovlasti, jer oni negativno utječu na kvalitetu izrade zakonodavstva i demokraciju; poziva države članice da uspostave transparentne zakonodavne postupke nakon sustavnog i javnog savjetovanja s različitim dionicima i savjetodavnim tijelima;

82. potiče nacionalne vlade i parlamente da objave javno dostupne procjene učinka i rezultate savjetovanja za svaki veliki zakonodavni prijedlog;

83. ističe preporuku Venecijanske komisije da se učinkovito rješavaju pritužbe i žalbe u slučaju izbornih nepravilnosti, posebno u pogledu kupnje glasova, ubacivanja dodatnih listića u glasačke kutije i pogrešnog prebrojavanja glasova; podsjeća na važnost zakonodavstva EU-a donesenog u tom pogledu, odnosno Akta o digitalnim uslugama, Akta o digitalnim tržištima[1], Akta o umjetnoj inteligenciji[2], Uredbe (EU) 2024/900 o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju[3] i Europskog akta o slobodi medija; poziva Komisiju i države članice da u potpunosti provedu te akte i osiguraju odgovarajuća javna sredstva za mjere u okviru njih;

---

1 Uredba (EU) 2022/1925 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2022. o pravednim tržištima s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru i izmjeni direktiva (EU) 2019/1937 i (EU) 2020/1828 (Akt o digitalnim tržištima) (SL L 265, 12.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

2 Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji), (SL L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

3 Uredba (EU) 2024/900 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2024. o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju (SL L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

84. poziva države članice da ojačaju neovisnost nacionalnih nadzornih tijela kako bi se osigurali resursi i nepostojanje političkog upletanja; naglašava važnost civilnog društva i boraca za ljudska prava u promicanju odgovornosti i zaštiti temeljnih prava;

85. izražava duboku zabrinutost zbog porasta ekstremizma i njegova razornog učinka na demokratske norme i vladavinu prava u nekoliko država članica; sa zabrinutošću primjećuje da ekstremističke skupine aktivno ciljaju manjine i doprinose ozračju straha i diskriminacije; poziva Komisiju da u svojem godišnjem izvješću o vladavini prava izričito identificira takve skupine kao prijetnju demokraciji, ljudskim pravima i temeljnim slobodama, uključujući akademsku neovisnost i neovisnost medija; potiče države članice da poduzmu odlučne mjere kako bi suzbile njihov utjecaj snažnim pravnim okvirima, edukacijama kojima se promiču demokratske vrijednosti i potporom organizacijama civilnog društva koje se bore protiv ekstremizma; poziva na koordinirano djelovanje EU-a za suzbijanje te prijetnje, među ostalim edukacijama, programima socijalne uključenosti i, prema potrebi, pravnim mjerama;

86. izražava zabrinutost zbog prijava slučajeva u kojima su vlade država članica upotrebljavale tehnologije nadzora nad novinarima, aktivistima, pripadnicima oporbe i članovima osoblja europskih institucija; podsjeća da uporaba špijunskog softvera mora biti strogo razmjerna i nužna te potiče Komisiju da bez nepotrebne odgode predstavi plan mjera za sprečavanje njegove zlouporabe, uz potpuno korištenje svih dostupnih zakonodavnih sredstava predviđenih Ugovorima, kako je preporučio odbor PEGA;

87. sa zabrinutošću primjećuje sve veću upotrebu umjetne inteligencije za potrebe nacionalne sigurnosti i kaznenog progona diljem EU-a, što u prvi plan ističe rizike za temeljna prava i slobode[1]; podsjeća da je potrebno osigurati čvrste mjere za zaštitu podataka kada države članice ili nacionalna tijela upotrebljavaju softver za nadzor; poziva na jačanje zakonodavstva EU-a kako bi se spriječio masovni nadzor i diskriminacija;

88. zabrinut je zbog vanjskog upletanja u državama članicama te u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama, uključujući manipuliranje društvenim medijima i dezinformacije koje snage unutar i izvan Unije provode radi manipuliranja javnim mnijenjem i narušavanja demokratske rasprave; ističe važnost transparentnosti algoritama na platformama, neovisnih revizija i pouzdanih mehanizama za provjeru činjenica radi borbe protiv dezinformacija i zaštite demokracije; poziva velike digitalne

---

[1] Europol, „AI and policeing – The benefits and challenges of artificial intelligence for law enforcement” (*Umjetna inteligencija i policija – koristi i izazovi umjetne inteligencije za izvršavanje zakonodavstva*), Ured za publikacije Europske unije, 2024.

platforme da surađuju s nacionalnim tijelima kaznenog progona kako bi se poduprle istrage nezakonitih aktivnosti na internetu; poziva države članice da to prate i da brzo primjene Akt o digitalnim uslugama i Akt o digitalnim tržištima, posebno u pogledu vrlo velikih internetskih platformi; poziva Komisiju da u svoje izvješće o vladavini prava, u okviru trećeg stupa (Pluralizam i sloboda medija), uvrsti pomnije praćenje dezinformacija na internetskim platformama;

89. naglašava važnost akademske slobode kao neizostavnog aspekta vladavine prava te poziva države članice da zaštite sveučilišta od političkog upletanja i osiguraju institucijsku autonomiju; potiče države članice da potiču kulturu vladavine prava provedbom kampanja za podizanje razine osviještenosti, inicijativama u području informiranja i mjerama usmjerenima na promicanje demokratskih vrijednosti i načela;

90. poziva Komisiju i države članice da razmotre sudjelovanje u postupku usmjerenom na poboljšanje administrativnih postupaka i praksi koje utječu na funkcioniranje ključnih demokratskih procesa i provedbu sustava provjera i ravnoteža u skladu s utvrđenim zajedničkim načelima EU-a;

Horizontalne preporuke

91. prepoznaje izvješće Komisije o vladavini prava kao ključni preventivni alat za praćenje stanja u pogledu vladavine prava diljem EU-a, olakšavanje dijaloga među državama članicama i usmjeravanje reformi u područjima kao što su neovisnost pravosuđa, borba protiv korupcije, sloboda medija te drugi sustavi provjere i ravnoteže;

92. potvrđuje da je izvješće Komisije o vladavini prava postalo sveobuhvatnije od njegova začetka 2020.; međutim, žali zbog činjenice da ključni elementi iz rezolucije Parlamenta iz 2016. još nisu provedeni i da Komisija nije u potpunosti uzela u obzir preporuke koje je Parlament iznio u svojim prethodnim rezolucijama; smatra da su te preporuke i dalje valjane te ih ponavlja; poziva na to da se u godišnje izvješće uključe važni elementi koji nedostaju s popisa kriterija za vladavinu prava Venecijanske komisije, kao što su sprečavanje zlouporabe ovlasti, jednakost pred zakonom i nediskriminacija; ponavlja svoje stajalište da bi izvješće trebalo obuhvaćati cjelokupni raspon vrijednosti iz članka 2. UEU-a jer se one ne mogu promatrati odvojeno; traži od Komisije da istraži mogućnost da se sva izvješća povezana s vladavinom prava ili temeljnim pravima, kao što su godišnja izvješća o usklađenosti s Poveljom ili izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava, objavljuju u otprilike isto vrijeme kako bi se omogućila globalna rasprava o tim pitanjima; međutim, žali zbog toga što, unatoč sve većim prijetnjama dezinformacijama, propagandom i manipulacijom informacijama protiv europske demokracije, još uvijek nije razmotrena praksa istorazinskog ocjenjivanja u državama članicama,

čime bi se pružila podrška nastojanjima Ureda OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava;

93. poziva Komisiju da sljedeće godine proširi područje primjene izvješća; ustraje u tome da izvješće Komisije o vladavini prava za 2025. treba obuhvatiti cijelo područje primjene članka 2. UEU-a i da treba uključivati šire pokazatelje, kao što su neovisnost medija, uloga civilnog društva, temeljna prava, akademska i umjetnička sloboda, rodna ravnopravnost, zaštita manjina i ranjivih skupina, poštovanje međunarodnog prava, slobodni i pošteni izbori i funkcioniranje demokratskih institucija, kako bi se pružila potpunija slika standarda u području vladavine prava diljem EU-a te u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama;

94. poziva Komisiju da objavi kriterije za odabir podataka civilnog društva, međunarodnih i nacionalnih tijela i drugih dionika kojima se koristi u postupku izvještavanja o vladavini prava; ponovno poziva Komisiju da zatraži od Agencije za temeljna prava da pruži metodološke savjete i provede komparativna istraživanja kako bi se dodale pojedinosti u ključnim područjima godišnjeg izvješća, s obzirom na suštinske veze između temeljnih prava i vladavine prava;

95. potiče Komisiju da se koristi jasnijim jezikom i transparentnim pravilima za procjenu kako bi ocijenila usklađenost s vrijednostima iz članka 2. UEU-a; ponavlja svoj poziv Komisiji da jasno razlikuje sustavna od izoliranih kršenja vladavine prava u državama članicama, kako bi se izbjegao rizik od trivijalizacije najozbiljnijih povreda vladavine prava, te da jasno navede da bi države članice, ako se vrijednosti iz članka 2. UEU-a sustavno, namjerno i teško krše tijekom određenog razdoblja, mogle ne ispunjavati skup kriterija kojima se definira demokracija; navodi da bi preporuke trebale bolje odražavati negativne nalaze u izvješću i biti detaljnije; smatra da bi procjena ispunjenja prethodnih preporuka trebala biti preciznija i kvalitativnija te se ne bi trebala oslanjati samo na zakonodavne promjene, već i na stvarne i neovisne dokaze o njihovoj provedbi u praksi; poziva Komisiju da provede terenske posjete i procjene izvrši na temelju konkretnih i neovisnih dokaza o provedbi u praksi;

96. upozorava da bi nepovezanost praćenja sa stvarnim posljedicama mogla umanjiti važnost izvješća u državama članicama; poziva da se veći naglasak stavi na provedbu preporuka za pojedine zemlje, s rokovima i mjerljivim referentnim vrijednostima, uključujući, prema potrebi, upućivanje na postojeća mišljenja međunarodnih tijela (npr. Venecijanske komisije Vijeća Europe, posebnih izvjestitelja UN-a) ili relevantne sudske presude (uključujući presude Europskog suda za ljudska prava); poziva Komisiju da detaljno navede moguće posljedice u slučaju neusklađenosti, među ostalim upućivanjem na konkretne instrumente iz paketa instrumenata, koji uključuju proračunske alate i uvjetovanost financiranja; smatra da određeni slučajevi nepoštovanja vrijednosti zaslužuju hitne provedbene mjere,

a da drugi oblici kršenja zahtijevaju hitnu provedbu preporuka; potiče države članice da provedu preporuke navedene u prethodnim izvješćima i pohvaljuje one koje su ih ne samo provele, nego su i premašile utvrđene standarde;

97. zabrinut je zbog toga što vrijeme objave godišnjeg izvješća o vladavini prava (srpanj) ne pridonosi stvaranju dostatne vidljivosti te je u suprotnosti s predviđenom svrhom izvješća da se pokrene istinska javna rasprava o njegovim nalazima; potiče Komisiju da ponovno razmotri datum objave i uloži dodatne napore kako bi njegovi nalazi bili široko poznati u svim državama članicama;

98. podsjeća da odluke koje donesu odnosno ne donesu institucije EU-a često utječu na stanje u pogledu vladavine prava u državama članicama; kritizira činjenicu da status vladavine prava na razini EU-a i dalje nije obuhvaćen Izvješćem Komisije o vladavini prava za 2024.; traži da se u Izvješće Komisije o vladavini prava za 2025. uvrsti poglavlje o poštovanju standarda vladavine prava od strane EU-a, na temelju mehanizma neovisne revizije;

99. predlaže sveobuhvatan međuinstitucijski mehanizam za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava kojim bi se obuhvatile sve vrijednosti utvrđene u članku 2. UEU-a i koji bi, kako bi se potaknula ujednačenost, uključivao sve institucije EU-a, države članice i zemlje kandidatkinje; naglašava da je potrebno osigurati potpunu neovisnost i objektivnost sastava i funkcioniranja tog tijela, uz prilagodbu njegova mandata kako bi se ciljano odgovorilo na izazove u pogledu vladavine prava;

100. smatra da bi trebalo ojačati međuinstitucijski dijalog i suradnju u području vladavine prava na razini EU-a; žali zbog toga što su Komisija i Vijeće dosad odbijali ponudu Parlamenta da sklope međuinstitucijski sporazum o demokraciji, vladavini prava i temeljnim pravima; ponovno potvrđuje svoju spremnost da nastavi pregovore o tom sporazumu; poziva druge institucije da u međuvremenu barem razmotre daljnju suradnju u kontekstu predloženog međuinstitucijskog pilot-projekta o demokraciji, vladavini prava i temeljnim pravima, čime bi se doprinijelo izgradnji povjerenja među institucijama na praktičan način, posebno razmjenom praksi praćenja, dijaloga i sastanaka; poziva Vijeće da svoj dijalog o vladavini prava učini uključivijim pozivanjem drugih institucija na svoje sjednice, kao što su Venecijanska komisija, Povjerenik za ljudska prava i predstavnici Parlamenta; smatra da bi dijalog Vijeća o vladavini prava trebao postati interaktivniji, uz sustavno pružanje povratnih informacija; poziva sve države članice da se na odgovarajući način pripreme za taj dijalog; naglašava da bi veća transparentnost pojačala dijalog o vladavini prava u Uniji i stoga poziva Vijeće da objavi te detaljne javne zaključke; potiče Vijeće da surađuje s nacionalnim parlamentima kako bi se poboljšao demokratski nadzor usklađenosti država članica sa standardima

vladavine prava EU-a; naglašava da bi izvješće o vladavini prava trebalo biti utemeljeno na dokazima i objektivno, usmjereno na države članice i institucije EU-a te da bi trebalo uključivati preventivne i korektivne mjere;

101. poziva države članice da osiguraju da hitne mjere donesene kao odgovor na krize (kao što su pandemije ili sigurnosne prijetnje) podliježu redovitom parlamentarnom nadzoru i sudskom preispitivanju te da budu strogo vremenski ograničene i razmjerne;

102. smatra da bi trebalo dodatno ojačati suradnju između EU-a i međunarodnih organizacija kao što su Vijeće Europe, OESS i Ujedinjeni narodi u promicanju i obrani demokracije, vladavine prava, temeljnih sloboda i ljudskih prava, uključujući prava manjina;

103. potiče države članice da izrade i provode sveobuhvatne programe građanskog obrazovanja kojima se potiče razumijevanje demokratskih institucija, vladavine prava i temeljnih prava među građanima svih dobnih skupina;

104. žali zbog toga što Komisija nije uključila mnoge opetovane zahtjeve Parlamenta u vezi s izvješćima Komisije o vladavini prava; zahtijeva da Komisija do 31. prosinca 2025. objavi komunikaciju u kojoj se detaljno navode zahtjevi koje je Parlament usvojio u vezi s izvješćima Komisije o vladavini prava od 2021. i koje će Komisija provesti, zahtjevi koje neće provesti te zašto ne;

105. pozdravlja proširenje izvješća Komisije o vladavini prava na zemlje kandidatkinje, konkretno Albaniju, Crnu Goru, Sjevernu Makedoniju i Srbiju, čime se potvrđuje da temeljne vrijednosti EU-a moraju poštovati ne samo sadašnje države članice nego i buduće članice tijekom procesa pristupanja; potiče pomnu evaluaciju vladavine prava u svim zemljama u procesu pristupanja; potiče Komisiju da zemljama pristupnicama pruži konkretne preporuke o stanju vladavine prava i da osigura usklađenost s izvješćem o proširenju; očekuje od Komisije da u svoje izvješće o vladavini prava za 2025. uključi sve zemlje kandidatkinje;

°

° °

106. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, Agenciji Europske unije za temeljna prava, Vijeću Europe te vladama i parlamentima država članica.